

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TECHNISCH RAPPORT HOOFDSTUK 1 - DE LERAAR

De Staat van het Onderwijs 2015/2016

April 2017

Inleiding

Dit is het technische rapport dat ten grondslag ligt aan de paragraaf over de leraar van de Staat van het Onderwijs 2015/2016. In het rapport staat de verantwoording van de onderzoeksgegevens.

4a Kwaliteit van de lessen

4a.1 Gestructureerde lessen maar te weinig differentiatie

Literatuur verwijzingen:

Echazarra, A., Salinas, D., Mendez, I., Denis, V. & Rech, G. (2016). How teachers teach and students learn: Successful strategies for school. *OECD Education Working Papers*, No. 130, OECD Publishing, Paris.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/5jm29kpt0xxx-en>. Hieruit hebben we gebruik gemaakt van de volgende (samengestelde) tabel:

OECD (2016), PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools, Paris: OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264267510-en>. Hieruit zijn de volgende tabellen gebruikt:

- Table II.2.23: Index of adaptive instruction in science lessons, by student and school characteristics Statlink: <http://dx.doi.org/10.1787/888933436477>
- Table II.2.27 Index of enquiry-based instruction, by student and school characteristics: stat link <http://dx.doi.org/10.1787/888933436477>
- Table II.3.11 Index of disciplinary climate in science classes, science performance and school characteristics. Statlink: <http://dx.doi.org/10.1787/888933436489>
- Table II.3.15 Index of student behaviour hindering learning, science performance and school characteristics. Stat link: <http://dx.doi.org/10.1787/888933436489>

4b Professionalisering van leraren

Meer informatie over het themaonderzoek professionalisering vindt u in de technische rapporten primair onderwijs en voortgezet onderwijs.

4c Voldoende leraren?

Databronnen en definities

1.1 Databronnen

In deze paragraaf worden de bestanden beschreven die gebruikt zijn voor de analyses.

1.1.1 1cijferHO

Het 1cijferHO-bestand is een bewerking van BRON HO (Basis Register Onderwijs HO) en wordt beheerd door DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). De inspectie bewerkt het 1cijferHO tot een cohortbestand en een inschrijvingenbestand. Voor onze analyses gebruiken we het cohortbestand 2006-2015. Tabel 1 laat zien om hoeveel observaties per schooljaar het gaat.

Cohortbestand

Een cohort zoals door de inspectie gedefinieerd bestaat uit unieke hoofdinschrijvingen die per 1 oktober van een jaar t de eerste keer voorkomen op een specifieke brin-isat combinatie (domein brin-isat). Op het cohortbestand worden de kengetallen instroom, switch, uitval en diplomarendement berekend.

- Neveninschrijvingen tellen niet mee
- Het gaat om een hoofdinschrijving aan een brin-isat. In het geval van meer dan één hoofdinschrijvingen gekoppeld aan een onderwijsnummer, is de inschrijvingsstatus van het domein ho leidend. Er wordt dus maar één hoofdinschrijving per onderwijsnummer geteld binnen een cohort.
- Een eerste hoofdinschrijving aan een brin-isat combinatie sluit niet uit dat de betreffende persoon al eerdere inschrijvingen heeft gehad in het ho aan andere brin-isat combinaties.

Tabel 1 Aantal inschrijvingen per jaar

Inschrijvingsjaar	HO totaal	HBO totaal	WO totaal	PABO	2egraads lerarenopleiding	ULO
2006	206033	127982	78051	11366	7849	850
2007	214362	131222	83140	10390	7496	841
2008	221260	134970	86290	9390	7462	855
2009	240034	145142	94892	9626	8496	986
2010	243770	146220	97550	10032	8676	1079
2011	242016	143868	98148	8657	8093	1180
2012	241482	141683	99799	7562	7926	1167
2013	253821	150508	103313	8132	8767	1240
2014	249606	145412	104194	8250	8531	1140
2015 1	239691	133799	105892	5496	8312	1074

Bron: HO cohortbestand 2006-2016

Dan specifiek voor de pabo's (voor infographic "Trends instroom en diploma's Pabo's):

1.1.2 1cijferVO vakkenbestanden (2006-2015)

Het 1cijferVO-vakkenbestand bevat alle examenresultaten per vak en per leerling en wordt samengesteld uit de gegevens over instellingen van de Basisregistratie Instellingen. De 1cijferVO-bestanden worden per schooljaar opgemaakt en worden beheerd door DUO. Voor onze analyses gebruiken we de vakkenbestanden van 2006 tot 2015.

1 Ter behoefte van de infographic is ook het aantal inschrijvingen in PABO van het jaar 2016 opgenomen met als n=6060.

1.1.3 Koppeling tussen 1CijferHO en 1CijferVO bestanden

Voor de analyses over de middelbare school prestaties van de studenten die zich aan de lerarenopleidingen hebben ingeschreven, koppelen we de 1cijferVO vakkenbestanden op basis van het onderwijsnummer aan het eerdergenoemde HO cohortbestand 2006-2015.

Deze koppeling houdt in dat we de analyses over middelbare school prestaties baseren op de subsample studenten die in de periode 2006-2015 hun middelbare school hebben afgerond, en zich in deze periode ook hebben ingeschreven in het hoger onderwijs. Dit houdt in dat de resultaten op basis van deze analyses mogelijk niet volledig representatief zijn voor alle studenten binnen het hoger onderwijs. Tabel 2 laat zien om hoeveel gekoppelde observaties per schooljaar het gaat. Hierin is te zien dat vooral in de jaren 2006 tot 2008 er veel koppelingen niet gemaakt kunnen worden. Dit betreffen studenten die zich voor hun studie hebben ingeschreven in deze periode, maar hun middelbare school vóór 2006 hebben afgerond.

Tabel 2 Aantal gekoppelde inschrijvingen per schooljaar

Inschrijvingsjaar	HO totaal	HBO totaal	WO totaal	PABO	2egraads	ULO
2006	55106	34025	21081	3579	1097	0
2007	79375	49579	29796	4103	1720	0
2008	93600	58886	34714	4290	2186	0
2009	116158	72602	43556	5565	2766	12
2010	142052	88503	53549	6552	3424	98
2011	159947	97722	62225	6502	3909	265
2012	172868	103747	69121	6087	4357	402
2013	191386	115249	76137	6739	5299	522
2014	192340	114469	77871	7003	5552	568
2015	182947	105000	77947	4681	5517	581

Bron: HO cohortbestand 2006-2015 en VO 1-cijfer eindexamen vakkenbestanden 2006-2015

1.2 Definities

In deze paragraaf worden gebruikte definities beschreven.

1.2.1 Studentgegevens

1. Inschrijvingsjaar

Het kalenderjaar waarin op teldatum 1 oktober unieke hoofdschrijvingen worden geteld.

1.2.2 Doorstroom

2. Uitval

Aantal unieke hoofdschrijvingen van een opleiding dat op 1 oktober van jaar t de eerste maal in BRON HO voorkomt in een brin-isat combinatie en op 1 oktober van jaar t+1 niet meer in BRON HO voorkomt gedeeld door cohortgrootte * 100.

3. Opleidingsswitch

Aantal unieke hoofdschrijvingen van een opleiding (isat) dat op 1 oktober van jaar t de eerste maal in BRON HO voorkomt in een brin-isat combinatie en op 1 oktober van jaar t+1 aan een andere opleiding (isat) staat ingeschreven gedeeld door cohortgrootte * 100.

1.2.3 Diplomarendement

4. Diploma aan instelling

Aantal unieke hoofdschrijvingen aan een opleiding van een instelling dat op 1 oktober van jaar t de eerste maal in BRON HO voorkomt in een brin-isat combinatie en op 1 oktober van jaar t+nominale studieduur+1 een diploma heeft behaald aan dezelfde instelling (exclusief propedeutische diploma's) gedeeld door cohortgrootte * 100.

5. *Diploma aan instelling herinschrijvers (postpropedeutisch)*

Aantal unieke hoofdinschrijvingen aan een opleiding van een instelling dat op 1 oktober van jaar t de eerste maal in BRON HO voorkomt in een brin-isat combinatie en op 1 oktober van jaar $t+1$ opnieuw aan de instelling staat ingeschreven en in jaar t +nominale studieduur+1 een diploma heeft behaald aan dezelfde instelling (exclusief propedeutische diploma's) gedeeld door cohortgrootte * 100.

Tabel 3 Nominale studieduur of benadering daarvan

Opleidingssoort	Opleidingsfase	Opleidingsvorm	Nominale studieduur
Hbo	Ad	Voltijd	2
Hbo	Ad	Deeltijd	2
Hbo	Bachelor	Voltijd	4
Hbo	Bachelor	Deeltijd	4
Hbo	Master	Voltijd	1 of 2
Hbo	Master	Deeltijd	1 of 2
Wo	Bachelor	Voltijd	3
Wo	Bachelor	Deeltijd	3
Wo	Master	Voltijd	1 of 2
Wo	Master	Deeltijd	1 of 2

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

2 Bevindingen

In de volgende paragrafen zijn per onderwerp bevindingen beschreven. Eerst bespreken we de instroom in de lerarenopleidingen in absolute aantallen, vervolgens splitsen we de instroom uit naar verschillende achtergrondkenmerken (vooropleiding, geslacht, etniciteit, middelbare school profiel). Hierna bekijken we de kwaliteit van de instroom aan de hand van de eindexamenpunten op de vakken Nederlands, Engels, en Wiskunde in de middelbare school. Vervolgens bespreken we de resultaten met betrekking tot studieswitch en uitval. Deze resultaten splitsen we voor de pabo-studenten uit naar verschillende achtergrondkenmerken (vooropleiding, geslacht, en etniciteit). Ten slotte bekijken we het diplomarendement binnen de lerarenopleidingen.

2.1 Instromers

Instroom in de lerarenopleidingen: aantallen

Op basis van de resultaten in tabel 1 zien we een gestage afname van het aantal studenten dat zich voor de pabo inschrijft over de gehele periode 2006-2015. Waar in 2006 zich nog 11366 mensen inschreven, zijn dit er slechts 5496 in 2015. Hier staat tegenover dat het aantal studenten dat naar de ULO gaat wel toeneemt: van 850 in 2006 naar 1074 in 2015. De instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen blijft stabiel en schommelt rond de 8000 per jaar.

Om te zien of deze patronen in absolute aantallen uniek zijn voor de lerarenopleidingen of simpelweg de trend van de inschrijvingen in het gehele HO volgen, berekenen we het relatieve aandeel van de lerarenopleidingen in de inschrijvingen in het gehele HBO (voor pabo en tweedegraads) of alle WO master inschrijvingen (voor ulo). Tabel 3 laat deze resultaten zien.

Wat in deze tabel opvalt, is dat het aandeel studenten dat naar de pabo gaat als percentage van het totaal aantal HBO inschrijvingen halveert van 8.88% in 2006 naar 4.11% in 2015. Het relatieve aandeel van de tweedegraads blijft redelijk stabiel rond de 6%, terwijl het aandeel van de ULO in de WO master inschrijvingen iets terugloopt van 2.99% tot 2.27%.

Tabel 4 Relatief aandeel lerarenopleidingen van het totaal aantal inschrijvingen.

Inschrijvingsjaar	PABO	2egraads	ULO
2006	8.88%	6.13%	2.99%
2007	7.92%	5.71%	2.68%
2008	6.96%	5.53%	2.60%
2009	6.63%	5.85%	2.66%
2010	6.86%	5.93%	2.76%
2011	6.02%	5.63%	3.03%
2012	5.34%	5.59%	2.67%
2013	5.40%	5.82%	2.85%
2014	5.67%	5.87%	2.57%
2015	4.11%	6.21%	2.27%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Instroom in de lerarenopleidingen: vooropleiding

Op basis van de gerapporteerde hoogste vooropleiding kijken we per inschrijvingsjaar vanuit welke vooropleiding studenten de lerarenopleiding binnen stromen. Tabel 4 en tabel 6 tonen deze resultaten voor de respectievelijk de pabo en de tweedegraads lerarenopleidingen. Tabel 5 en 7 tonen het relatieve aandeel van iedere vooropleiding als percentage van de totale instroom in respectievelijk de pabo en de tweedegraads lerarenopleidingen.

In tabel 5 zien we dat er in de pabo een sterke afname is van inschrijvingen vanuit de HAVO (van 4567 naar 2472), het HBO (van 1253 naar 730), en het MBO (van 3926 naar 1189) over de gehele periode. De inschrijvingen vanuit het MBO nemen daarnaast nog extra sterk af in het jaar 2015 (2643 in 2014 naar 1189 in 2015). Deze daling van het aantal MBO'ers in 2015 hangt samen met de invoering van de toelatingseisen voor de pabo (van Ruijven, 2016). Het aantal VWO'ers dat zich inschrijft aan de pabo blijft over deze gehele periode stabiel rond de 700, terwijl het aantal studenten met een WO achtergrond een lichte daling laat zien (van 362 naar 287).

In tabel 7 zien we weinig verschuivingen in de compositie van de totale instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen. Wat bij de instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen opvalt, is het grote aandeel studenten met een andere HBO of WO studie als vooropleiding (gemiddeld 35%, zie tabel 8). Veel studenten lijken de lerarenopleiding als tweede studie of parallel aan een andere HO studie te volgen. Ook valt op dat relatief weinig VWO'ers ervoor kiezen een tweedegraads lerarenopleiding te doen (gemiddeld 5% over de periode 2006-2015)

Tabel 5 Pabo inschrijvingen naar vooropleiding

Inschrijvingsjaar	HAVO	VWO	MBO	HBO	WO	Onbekend
2006	4567	708	3926	1253	362	550
2007	4212	631	3543	1126	325	553
2008	3978	589	3013	1050	278	482
2009	3813	726	3119	1217	333	418
2010	3871	819	3087	1473	384	398
2011	3597	796	2650	992	288	334
2012	3289	712	2290	722	287	262
2013	3439	769	2541	793	331	259
2014	3488	741	2643	838	331	209
2015	2472	697	1189	730	287	121

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 6 Relatief aandeel per vooropleiding als percentage van het totaal aantal inschrijvingen in de pabo

Inschrijvingsjaar	HAVO	VWO	MBO	HBO	WO	Onbekend
2006	40.18%	6.23%	34.54%	11.02%	3.18%	4.84%
2007	40.54%	6.07%	34.10%	10.84%	3.13%	5.32%
2008	42.36%	6.27%	32.09%	11.18%	2.96%	5.13%
2009	39.61%	7.54%	32.40%	12.64%	3.46%	4.34%
2010	38.59%	8.16%	30.77%	14.68%	3.83%	3.97%
2011	41.55%	9.19%	30.61%	11.46%	3.33%	3.86%
2012	43.49%	9.42%	30.28%	9.55%	3.80%	3.46%
2013	42.29%	9.46%	31.25%	9.75%	4.07%	3.18%
2014	42.28%	8.98%	32.04%	10.16%	4.01%	2.53%
2015	44.98%	12.68%	21.63%	13.28%	5.22%	2.20%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 7 Tweedegraads lerarenopleiding inschrijvingen naar vooropleiding.

Inschrijvingsjaar	HAVO	VWO	MBO	HBO	WO	Onbekend
2006	2360	373	1580	2261	331	944
2007	2257	402	1485	2227	311	814
2008	2374	416	1436	2181	293	762
2009	2648	432	1577	2647	353	839
2010	2744	430	1640	2666	439	757
2011	2689	439	1439	2426	411	689
2012	2729	402	1353	2419	427	596
2013	3042	447	1541	2614	487	636
2014	2977	414	1636	2518	492	494
2015	2803	336	1582	2640	504	447

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 8 Relatief aandeel per vooropleiding als percentage van het totaal aantal inschrijvingen in de tweedegraads lerarenopleidingen.

Inschrijvingsjaar	HAVO	VWO	MBO	HBO	WO	Onbekend
2006	30.07%	4.75%	20.13%	28.81%	4.22%	12.03%
2007	30.11%	5.36%	19.81%	29.71%	4.15%	10.86%
2008	31.81%	5.57%	19.24%	29.23%	3.93%	10.21%
2009	31.17%	5.08%	18.56%	31.16%	4.15%	9.88%
2010	31.63%	4.96%	18.90%	30.73%	5.06%	8.73%
2011	33.23%	5.42%	17.78%	29.98%	5.08%	8.51%
2012	34.43%	5.07%	17.07%	30.52%	5.39%	7.52%
2013	34.70%	5.10%	17.58%	29.82%	5.55%	7.25%
2014	34.90%	4.85%	19.18%	29.52%	5.77%	5.79%
2015	33.72%	4.04%	19.03%	31.76%	6.06%	5.38%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Instroom in de lerarenopleidingen: geslacht en etniciteit

Als we de instroom in de lerarenopleidingen uitsplitsen naar geslacht zoals in tabel 9 en tabel 10, zien we duidelijk dat er in de pabo voornamelijk vrouwen instromen (ongeveer 80% over de periode 2006-2015). We zien wel dat het relatieve aandeel mannen toeneemt in de periode na 2011 naar 25.25% in 2015. Echter in absolute aantallen loopt het aantal mannen dat voor de pabo kiest nog steeds terug. Bij de tweedegraads lerarenopleidingen is de man-vrouw verhouding meer gebalanceerd. Over de periode 2006-2015 is het aandeel vrouwen ongeveer 55%.

Tabel 9 Instroom HBO, pabo en tweedegraads lerarenopleidingen naar geslacht

Inschrijvingsjaar	HBO totaal		Pabo		Tweedegraads	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	60886	67096	2155	9211	3825	4024
2007	62222	69000	1927	8463	3381	4115
2008	63584	71386	1694	7696	3301	4161
2009	69117	76025	1848	7778	3856	4640
2010	70324	75896	2009	8023	3964	4712
2011	70380	73488	1700	6957	3794	4299
2012	69485	72198	1642	5920	3618	4308
2013	73606	76902	1875	6257	4044	4723
2014	71517	73895	2000	6250	3814	4717
2015	66214	67585	1388	4108	3604	4708

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 10 Relatief aandeel mannen/vrouwen als percentage van de totale instroom van HBO/pabo/tweedegraads lerarenopleidingen

Inschrijvingsjaar	HBO totaal		Pabo		Tweedegraads	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	47.57%	52.43%	18.96%	81.04%	48.73%	51.27%
2007	47.42%	52.58%	18.55%	81.45%	45.10%	54.90%
2008	47.11%	52.89%	18.04%	81.96%	44.24%	55.76%
2009	47.62%	52.38%	19.20%	80.80%	45.39%	54.61%
2010	48.09%	51.91%	20.03%	79.97%	45.69%	54.31%
2011	48.92%	51.08%	19.64%	80.36%	46.88%	53.12%
2012	49.04%	50.96%	21.71%	78.29%	45.65%	54.35%
2013	48.91%	51.09%	23.06%	76.94%	46.13%	53.87%
2014	49.18%	50.82%	24.24%	75.76%	44.71%	55.29%
2015	49.49%	50.51%	25.25%	74.75%	43.36%	56.64%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Wanneer we kijken naar de etniciteit van de studenten die de lerarenopleidingen instromen, zien we in tabel 11 en 12 dat vooral autochtone studenten voor de pabo kiezen. Op de tweedegraads lerarenopleidingen zien we dat het aandeel autochtonen meer overeenkomt met het totale HBO gemiddelde. Over de periode 2006-2015 blijkt de instroom in de lerarenopleidingen redelijk stabiel qua etniciteit.

Tabel 11 Instroom HBO, pabo en tweedegraads lerarenopleidingen naar etniciteit

Inschrijvingsjaar	HBO totaal			Pabo			Tweedegraads		
	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo
2006	95314	18119	14495	9922	818	626	6020	1134	694
2007	96603	19578	15014	9059	758	573	5718	1130	648
2008	98293	20868	15800	8281	631	476	5751	1042	669
2009	105141	23347	16619	8390	734	501	6531	1220	745
2010	105897	23571	16633	8688	813	530	6648	1267	760
2011	103049	24157	16567	7508	740	408	6156	1262	675
2012	101279	24149	16137	6505	672	385	6017	1268	641
2013	108076	25937	16465	6920	764	448	6531	1535	701
2014	104535	25257	15617	7127	727	396	6403	1510	618
2015	95522	23420	14849	4929	298	269	6185	1486	641

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 12 Relatief aandeel autochtonen/niet-westerse/westerse allochtonen als percentage van de totale instroom van HBO/pabo/tweedegraads lerarenopleidingen

Inschrijvingsjaar	HBO totaal			Pabo			Tweedegraads		
	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo
2006	74.47%	14.16%	11.33%	87.30%	7.20%	5.51%	76.70%	14.45%	8.84%
2007	73.62%	14.92%	11.44%	87.19%	7.30%	5.51%	76.28%	15.07%	8.64%
2008	72.83%	15.46%	11.71%	88.19%	6.72%	5.07%	77.07%	13.96%	8.97%
2009	72.44%	16.09%	11.45%	87.16%	7.63%	5.20%	76.87%	14.36%	8.77%
2010	72.42%	16.12%	11.38%	86.60%	8.10%	5.28%	76.63%	14.60%	8.76%
2011	71.63%	16.79%	11.52%	86.73%	8.55%	4.71%	76.07%	15.59%	8.34%
2012	71.48%	17.04%	11.39%	86.02%	8.89%	5.09%	75.91%	16.00%	8.09%
2013	71.81%	17.23%	10.94%	85.10%	9.39%	5.51%	74.50%	17.51%	8.00%
2014	71.89%	17.37%	10.74%	86.39%	8.81%	4.80%	75.06%	17.70%	7.24%
2015	71.39%	17.50%	11.10%	89.68%	5.42%	4.89%	74.41%	17.88%	7.71%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Wanneer we de instroom hiernaast uitsplitsen naar geslacht binnen de verschillende etniciteiten, zoals in tabel 13 t/m 18, zien we dat binnen de groep niet-westerse allochtonen in de pabo en de tweedegraads lerarenopleidingen het aandeel vrouwen nog hoger is dan bij de autochtonen. In de pabo is het aandeel vrouwen in de instroom zo'n 5% hoger bij niet-westerse allochtonen dan bij autochtonen. Bij de tweedegraads lerarenopleidingen is dit zelfs zo'n 10% over de gehele periode van 2006 tot 2015.

Tabel 13 Instroom HBO naar etniciteit en geslacht in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HBO totaal					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	45634	49680	8707	9412	6517	7978
2007	46148	50455	9358	10220	6708	8306
2008	46625	51668	10008	10860	6948	8852
2009	50670	54471	11089	12258	7346	9273
2010	51700	54197	11217	12354	7355	9278
2011	51260	51789	11531	12626	7554	9013
2012	50550	50729	11467	12682	7423	8714
2013	53682	54394	12177	13760	7742	8723
2014	52189	52346	11841	13416	7486	8131
2015	47979	47543	11127	12293	7105	7744

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 14 Instroom pabo naar etniciteit en geslacht in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Pabo					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	1938	7984	100	718	117	509
2007	1717	7342	98	660	112	461
2008	1531	6750	85	546	78	398
2009	1631	6759	99	635	118	383
2010	1783	6905	119	694	107	423
2011	1532	5976	86	654	82	326
2012	1478	5027	88	584	76	309
2013	1652	5268	119	645	104	344
2014	1788	5339	133	594	79	317
2015	1269	3660	57	241	62	207

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 15 Instroom tweedegraads lerarenopleidingen naar etniciteit en geslacht in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Tweedegraads lerarenopleiding					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	3048	2972	480	654	296	398
2007	2692	3026	436	694	253	395
2008	2629	3122	425	617	247	422
2009	3068	3463	475	745	313	432
2010	3164	3484	484	783	315	445
2011	3016	3140	492	770	286	389
2012	2889	3128	468	800	261	380
2013	3174	3357	591	944	279	422
2014	3015	3388	536	974	263	355
2015	2842	3343	517	969	245	396

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 16 Instroom HBO naar etniciteit en geslacht als percentage

Inschrijvingsjaar	HBO totaal					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	47.9%	52.1%	48.1%	51.9%	45.0%	55.0%
2007	47.8%	52.2%	47.8%	52.2%	44.7%	55.3%
2008	47.4%	52.6%	48.0%	52.0%	44.0%	56.0%
2009	48.2%	51.8%	47.5%	52.5%	44.2%	55.8%
2010	48.8%	51.2%	47.6%	52.4%	44.2%	55.8%
2011	49.7%	50.3%	47.7%	52.3%	45.6%	54.4%
2012	49.9%	50.1%	47.5%	52.5%	46.0%	54.0%
2013	49.7%	50.3%	46.9%	53.1%	47.0%	53.0%
2014	49.9%	50.1%	46.9%	53.1%	47.9%	52.1%
2015	50.2%	49.8%	47.5%	52.5%	47.8%	52.2%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 17 Instroom pabo naar etniciteit en geslacht als percentage

Inschrijvingsjaar	Pabo					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	19.5%	80.5%	12.2%	87.8%	18.7%	81.3%
2007	19.0%	81.0%	12.9%	87.1%	19.5%	80.5%
2008	18.5%	81.5%	13.5%	86.5%	16.4%	83.6%
2009	19.4%	80.6%	13.5%	86.5%	23.6%	76.4%
2010	20.5%	79.5%	14.6%	85.4%	20.2%	79.8%
2011	20.4%	79.6%	11.6%	88.4%	20.1%	79.9%
2012	22.7%	77.3%	13.1%	86.9%	19.7%	80.3%

2013	23.9%	76.1%	15.6%	84.4%	23.2%	76.8%
2014	25.1%	74.9%	18.3%	81.7%	19.9%	80.1%
2015	25.7%	74.3%	19.1%	80.9%	23.0%	77.0%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 18 Instroom tweedegraads lerarenopleidingen naar etniciteit en geslacht als percentage

Inschrijvingsjaar	Tweedegraads lerarenopleiding					
	Autochtoon		NW-allochtoon		Westers-allochtoon	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	50.6%	49.4%	42.3%	57.7%	42.7%	57.3%
2007	47.1%	52.9%	38.6%	61.4%	39.0%	61.0%
2008	45.7%	54.3%	40.8%	59.2%	36.9%	63.1%
2009	47.0%	53.0%	38.9%	61.1%	42.0%	58.0%
2010	47.6%	52.4%	38.2%	61.8%	41.4%	58.6%
2011	49.0%	51.0%	39.0%	61.0%	42.4%	57.6%
2012	48.0%	52.0%	36.9%	63.1%	40.7%	59.3%
2013	48.6%	51.4%	38.5%	61.5%	39.8%	60.2%
2014	47.1%	52.9%	35.5%	64.5%	42.6%	57.4%
2015	45.9%	54.1%	34.8%	65.2%	38.2%	61.8%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Instroom in de lerarenopleidingen: kenmerken stapelaars met een MBO achtergrond

In de volgende analyses kijken we specifiek naar de achtergrond van de doorstromers uit het mbo, en kijken of dit type studenten afwijkt van de gemiddelde student die voor de lerarenopleiding kiest direct na de havo of het vwo. In tabel 19 t/m 22 splitsen we de instroom in de lerarenopleidingen en het hbo naar geslacht en etniciteit, maar beperken ons tot de subgroep studenten die zich vanuit een mbo-opleiding hebben ingeschreven.

De achtergrondkenmerken van deze studenten verschillen niet veel van studenten die in minder opleidingsstappen aan de tweedegraadslerarenopleiding beginnen. Het percentage vrouwen is ongeveer 57 procent (53% voor de totale instroom). Wel is het relatieve aandeel niet-westerse allochtonen hoger dan bij de studenten met een kortere opleidingsaanloop. Dit aandeel ligt rond de 23 procent (16% voor de totale instroom). De tweedegraadslerarenopleidingen zijn hierin niet uniek: in het gehele hoger onderwijs ligt het aandeel niet-westerse allochtonen bij studenten met een lange opleidingsweg rond de 24 procent.

Tabel 19 Instroom HBO, pabo en tweedegraads lerarenopleidingen naar geslacht MBO instroom

Inschrijvingsjaar	HBO totaal		Pabo		Tweedegraads	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	17152	17150	608	3318	810	770
2007	17206	18133	540	3003	703	782
2008	17202	18275	438	2575	606	830
2009	18932	19919	520	2599	669	908
2010	18931	20137	509	2578	686	954
2011	18869	19318	491	2159	625	814
2012	18173	19457	467	1823	555	798
2013	19492	21814	548	1993	648	893
2014	19662	21678	601	2042	681	955
2015	17773	19434	324	865	634	948

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 20 Relatief aandeel mannen/vrouwen als percentage van de totale instroom van HBO/pabo/tweedegraads lerarenopleidingen MBO instroom

Inschrijvingsjaar	HBO totaal		Pabo		Tweedegraads	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
2006	50.00%	50.00%	15.49%	84.51%	51.27%	48.73%
2007	48.69%	51.31%	15.24%	84.76%	47.34%	52.66%
2008	48.49%	51.51%	14.54%	85.46%	42.20%	57.80%

2009	48.73%	51.27%	16.67%	83.33%	42.42%	57.58%
2010	48.46%	51.54%	16.49%	83.51%	41.83%	58.17%
2011	49.41%	50.59%	18.53%	81.47%	43.43%	56.57%
2012	48.29%	51.71%	20.39%	79.61%	41.02%	58.98%
2013	47.19%	52.81%	21.57%	78.43%	42.05%	57.95%
2014	47.56%	52.44%	22.74%	77.26%	41.63%	58.37%
2015	47.77%	52.23%	27.25%	72.75%	40.08%	59.92%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 21 Instroom HBO, pabo en tweedegraads lerarenopleidingen naar etniciteit MBO instroom

Inschrijvingsjaar	HBO totaal			Pabo			Tweedegraads		
	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo
2006	25845	6296	2161	3313	425	188	1223	279	78
2007	26336	6900	2103	2999	387	157	1118	273	94
2008	25545	7705	2227	2576	318	119	1065	277	94
2009	27517	8979	2355	2634	367	118	1170	308	99
2010	27434	9174	2460	2573	387	127	1205	336	99
2011	26468	9465	2254	2173	376	101	993	356	90
2012	25761	9664	2205	1863	332	95	899	357	97
2013	28393	10545	2368	2053	384	104	999	439	103
2014	28469	10474	2395	2157	377	109	1054	498	84
2015	25611	9349	2245	1066	82	41	1031	464	87

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 22 Relatief aandeel autochtonen/niet-westerse/westerse allochtonen als percentage van de totale instroom van HBO/pabo/tweedegraads lerarenopleidingen MBO instroom

Inschrijvingsjaar	HBO totaal			Pabo			Tweedegraads		
	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo	Autoch	NW-allo	W-allo
2006	75.24%	18.33%	6.29%	84.39%	10.83%	4.79%	77.41%	17.66%	4.94%
2007	74.40%	19.49%	5.94%	84.65%	10.92%	4.43%	75.29%	18.38%	6.33%
2008	71.89%	21.68%	6.27%	85.50%	10.55%	3.95%	74.16%	19.29%	6.55%
2009	70.73%	23.08%	6.05%	84.45%	11.77%	3.78%	74.19%	19.53%	6.28%
2010	70.14%	23.46%	6.29%	83.35%	12.54%	4.11%	73.48%	20.49%	6.04%
2011	69.19%	24.74%	5.89%	82.00%	14.19%	3.81%	69.01%	24.74%	6.25%
2012	68.38%	25.65%	5.85%	81.35%	14.50%	4.15%	66.44%	26.39%	7.17%
2013	68.68%	25.51%	5.73%	80.79%	15.11%	4.09%	64.83%	28.49%	6.68%
2014	68.80%	25.31%	5.79%	81.61%	14.26%	4.12%	64.43%	30.44%	5.13%
2015	68.76%	25.10%	6.03%	89.66%	6.90%	3.45%	65.17%	29.33%	5.50%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Instroom in de lerarenopleidingen: middelbare school profiel

Voor de analyses die gebaseerd zijn op profielinformatie, laten we studenten van wie de profielinformatie onbekend is buiten beschouwing. Om de tabellen overzichtelijk te houden, nemen we alleen de 6 profielen met de meeste observaties in beschouwing. De instroom is berekend als percentage van de totale instroom per profiel. De resultaten van deze analyses staan in tabel 23 (pabo) en tabel 24 (tweedegraads lerarenopleidingen).

Het meest opvallende resultaat uit tabel 25 is dat er nauwelijks studenten met een bèta profiel ervoor kiezen naar de pabo te gaan. Van de totale instroom in de pabo bestaat slechts 2% uit studenten met een N&T profiel. Het N&G en het N&T&G profiel zijn beter vertegenwoordigd. Toch zijn het voornamelijk studenten met een alfa profiel die voor de pabo kiezen. Al treedt binnen de alfa profielen ook een compositieverandering op: in 2006 was het aandeel C&M'ers 58.85% tegenover 25.32% E&M'ers, terwijl in 2015 het aandeel C&M'ers is gedaald tot 28.5% en het aandeel E&M'ers is gegroeid tot 33.5%.

In tabel 24 zien we dat ook bij de tweedegraads lerarenopleidingen het aandeel studenten met een bèta profiel laag is. Het aandeel studenten met een N&T&G profiel stijgt van 2.85% in 2006 naar 10.72% in 2015, maar daar staat tegenover dat het aandeel studenten met een N&T

profiel daalt van 7.89% in 2006 naar 5.76% in 2015. Ook hier zien we dat het aandeel studenten met een C&M profiel afneemt ten opzichte van de andere profielen: van 42% in 2006 naar 27.8% in 2015.

Tabel 23 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de PABO

Inschrijvingsjaar	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM
2006	58.85%	25.32%	1.88%	13.11%	0.38%	0.46%
2007	57.29%	25.99%	1.72%	13.61%	0.79%	0.59%
2008	55.83%	24.67%	2.05%	15.99%	0.66%	0.80%
2009	44.02%	30.30%	2.29%	16.47%	3.18%	3.74%
2010	38.21%	32.57%	2.60%	16.26%	4.80%	5.56%
2011	34.01%	33.20%	2.41%	16.67%	6.37%	7.35%
2012	32.26%	35.41%	2.25%	16.58%	6.31%	7.19%
2013	31.34%	35.95%	2.51%	16.35%	6.39%	7.46%
2014	28.72%	35.76%	2.13%	17.67%	7.31%	8.41%
2015	28.51%	33.53%	1.98%	19.35%	7.37%	9.26%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 24 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen

Inschrijvingsjaar	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM
2006	41.98%	30.06%	7.89%	16.22	2.85%	1.00%
2007	43.37%	31.16%	7.64%	15.21	2.15%	0.48%
2008	43.75%	29.79%	7.40%	16.66	1.86%	0.54%
2009	40.15%	31.23%	7.07%	15.66	4.19%	1.71%
2010	36.71%	33.00%	6.63%	15.78	5.58%	2.30%
2011	36.01%	33.18%	7.01%	13.90	6.66%	3.24%
2012	32.43%	35.84%	6.68%	14.50	6.83%	3.71%
2013	32.37%	34.74%	5.95%	14.06	8.30%	4.57%
2014	30.47%	33.60%	6.44%	16.09	8.82%	4.58%
2015	27.84%	33.13%	5.76%	18.03	10.72%	4.52%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Als we kijken naar hoe de profielachtergrond van de instromers verschilt per geslacht zoals in tabel 24 t/m 27, zien we dat wanneer mannen instromen ze relatief vaker een bèta profiel hebben. Mannen die de pabo instromen hebben in gemiddeld 7% van de gevallen een N&T profiel als achtergrond. Bij vrouwen ligt dit percentage slechts op 1%. In de tweedegraads lerarenopleidingen is het verschil tussen mannen en vrouwen zelfs nog iets groter. Waar mannen gemiddeld 12% een N&T profiel hebben, ligt dit percentage bij vrouwen op ongeveer 2.5%. Vrouwen stromen vaker in met een C&M profiel.

Tabel 25 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de PABO mannen

Inschrijvingsjaar	Mannen					
	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM
2006	30.61%	45.01%	7.20%	15.16%	1.25%	0.77%
2007	31.98%	44.16%	6.34%	14.36%	2.48%	0.69%
2008	30.06%	45.15%	7.65%	14.98%	1.51%	0.65%
2009	23.77%	47.22%	8.02%	15.53%	3.60%	1.85%
2010	18.69%	50.00%	8.89%	14.79%	5.54%	2.09%
2011	16.77%	49.68%	8.07%	15.92%	6.58%	2.97%
2012	16.47%	48.05%	7.18%	18.27%	6.97%	3.06%
2013	17.35%	49.67%	7.01%	15.45%	6.64%	3.89%
2014	16.10%	50.30%	5.31%	16.36%	8.01%	3.92%
2015	14.05%	50.11%	5.01%	17.76%	8.50%	4.58%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 26 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de PABO vrouwen

Inschrijvingsjaar	Vrouwen					
	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM

2006	65.82%	20.46%	0.57%	12.60%	0.17%	0.38%
2007	63.62%	21.45%	0.57%	13.42%	0.37%	0.57%
2008	61.89%	19.85%	0.73%	16.23%	0.46%	0.84%
2009	48.94%	26.19%	0.90%	16.70%	3.07%	4.20%
2010	43.37%	27.95%	0.94%	16.64%	4.61%	6.48%
2011	38.12%	29.28%	1.06%	16.85%	6.31%	8.39%
2012	36.54%	31.99%	0.92%	16.12%	6.13%	8.30%
2013	35.34%	32.03%	1.22%	16.61%	6.31%	8.48%
2014	32.65%	31.24%	1.14%	18.07%	7.10%	9.81%
2015	33.20%	28.15%	0.99%	19.87%	7.00%	10.79%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 27 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen mannen

Inschrijvingsjaar	Mannen					
	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM
2006	25.39%	38.90%	14.52%	15.84%	4.04%	1.32%
2007	25.92%	42.64%	13.48%	14.06%	3.31%	0.59%
2008	27.40%	40.96%	12.57%	15.61%	2.82%	0.64%
2009	23.57%	42.14%	11.41%	15.72%	6.00%	1.16%
2010	21.89%	43.62%	11.15%	14.63%	7.05%	1.66%
2011	21.68%	43.05%	11.72%	13.59%	7.93%	2.02%
2012	18.02%	46.31%	11.27%	13.86%	8.41%	2.13%
2013	19.82%	44.82%	9.91%	13.51%	9.28%	2.66%
2014	18.47%	43.23%	10.56%	14.98%	9.54%	3.21%
2015	17.04%	41.72%	9.70%	16.21%	13.10%	2.22%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 28 Relatief aandeel per profiel als percentage van de totale instroom in de tweedegraads lerarenopleidingen vrouwen

Inschrijvingsjaar	Vrouwen					
	CM	EM	NT	NG	NTG	ECM
2006	57.11%	22.01%	1.84%	16.56%	1.77%	0.71%
2007	58.41%	21.27%	2.60%	16.19%	1.14%	0.38%
2008	57.33%	20.52%	3.11%	17.53%	1.06%	0.47%
2009	55.46%	21.14%	3.07%	15.60%	2.53%	2.21%
2010	51.14%	22.67%	2.22%	16.91%	4.14%	2.93%
2011	50.62%	23.12%	2.21%	14.21%	5.36%	4.48%
2012	45.55%	26.30%	2.51%	15.09%	5.39%	5.16%
2013	43.90%	25.49%	2.32%	14.56%	7.41%	6.33%
2014	41.08%	25.08%	2.80%	17.06%	8.18%	5.80%
2015	36.66%	26.12%	2.54%	19.52%	8.77%	6.40%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Instroom in de lerarenopleidingen: cijfers middelbare school

Voor de analyses die zijn gebaseerd op de middelbare school resultaten gebruiken we de subsample zoals beschreven in tabel 2. We analyseren het eindcijfer per vak voor de vakken Nederlands, Engels en Wiskunde. We standaardiseren de uitkomsten op deze variabelen zodat ze een gemiddelde van 0 en een standaarddeviatie van 1 hebben op basis van de hele sample. Vervolgens berekenen we het gemiddelde eindcijfer per vak per examenjaar per track op basis van deze gestandaardiseerde variabele. Vervolgens trekken we deze gemiddelde score af van de individuele score van iedere student. De resultaten van onze analyse kunnen dus geïnterpreteerd worden als de afwijking in standaarddeviaties van de gemiddelde examenscore van alle andere studenten die zich in het Nederlandse HO stelsel hebben ingeschreven in hetzelfde examenjaar op hetzelfde niveau middelbare school. Deze resultaten staan beschreven in tabel 28 (vmbo), 29 (havo), en 30 (vwo).

In tabel 29 zien we dat studenten met een VMBO achtergrond, die dus eerst het MBO hebben doorlopen om zich vervolgens in te schrijven op de pabo, bovengemiddeld scoren op Nederlands, ondergemiddeld op Engels en gemiddeld op Wiskunde. Belangrijk is hierbij dat deze VMBO'ers alleen worden vergeleken met andere VMBO'ers die zich na het MBO op het hoger onderwijs hebben ingeschreven. Deze groep is dus al positief geselecteerd vanuit de totale groep VMBO'ers. Verder is er een trend zichtbaar waarbij hun prestaties op Nederlands achteruit gaan, en die op Engels vooruit. Interessant is verder de sprong in het gemiddelde cijfer wiskunde van de instroom in 2015. Deze is 1/10^e standaarddeviatie hoger dan in 2014. Mogelijk heeft dit te maken met de invoering van de toelatingseisen voor de pabo. In de tweedegraads lerarenopleidingen scoren studenten met een VMBO achtergrond hoger op Engels en op Nederlands, en iets benedengemiddeld op wiskunde. Hiervan is wel een negatieve trend zichtbaar. Vergeleken met de instroom uit 2009 is de instroom in 2015 aanzienlijk minder goed in Nederlands, en iets minder goed in Wiskunde.

Wat betreft de kwaliteit van instroom kunnen we voor de havisten in tabel 30 zien dat de gemiddelde eindexamencijfers van zowel pabo als tweedegraads lerarenopleidingen op Nederlands en Wiskunde ietwat teruglopen. Bij de pabo instromers verbeteren de resultaten op Engels, maar bij de tweedegraads lerarenopleidingen loopt ook dit punt terug. Pabo studenten scoren vergeleken met andere havisten die naar het HO zijn gegaan bovengemiddeld op Nederlands, maar gemiddeld op Wiskunde en ondergemiddeld op Engels. Studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen met een havo achtergrond scoren juist goed op Engels, maar ondergemiddeld op Wiskunde.

In tabel 31 zien we dat VWO'ers die zich op de pabo inschrijven lager scoren dan de gemiddelde VWO'er op het gebied van Engels en in mindere mate wiskunde. Op het gebied van Nederlands scoren ze gemiddeld. Verder is hier ook het patroon zichtbaar dat de pabo student met een VWO achtergrond zich lijkt te verbeteren op Engels. In de tweedegraads lerarenopleidingen scoren VWO'ers benedengemiddeld op zowel Nederlands als Engels als Wiskunde. Dit patroon is redelijk stabiel over de tijd.

Over het algemeen zien we op het gebied van examenpunten geen noemenswaardige verbetering van de kwaliteit van de instroom, hoewel het aantal studenten wel daalt als gevolg van de invoering van de reken- en taaltoetsen in 2006 en de invoering van de toelatingseisen in 2015.

Tabel 29 Eindexamencijfers van de instromers in de lerarenopleiding met een VMBO achtergrond

Inschrijvingsjaar	Pabo			Tweedegraads		
	Nederlands	Engels	Wiskunde	Nederlands	Engels	Wiskunde
2009	.359	-.307	.028	.353	.206	.113
2010	.215	-.357	-.014	.148	.229	.005
2011	.215	-.396	-.018	.111	.188	-.101
2012	.188	-.260	-.009	.128	.195	-.033
2013	.190	-.235	.006	.105	.193	-.061
2014	.138	-.239	-.002	.090	.219	-.081
2015	.093	-.139	.100	.036	.151	-.068

Bron: HO cohortbestand 2006-2015 en VO 1-cijfer eindexamen vakkenbestanden 2006-2015

Tabel 30 Eindexamencijfers van de instromers in de lerarenopleiding met een HAVO achtergrond

Inschrijvingsjaar	Pabo			Tweedegraads		
	Nederlands	Engels	Wiskunde	Nederlands	Engels	Wiskunde
2006	.191	-.288	.152	.160	.355	.044
2007	.147	-.276	.162	.170	.374	.000
2008	.139	-.328	.153	.150	.372	-.037
2009	.165	-.315	.123	.091	.347	-.070
2010	.128	-.306	.043	.087	.338	-.112
2011	.210	-.301	.073	.043	.308	-.127
2012	.200	-.233	.112	.088	.237	-.137
2013	.182	-.231	.000	.067	.284	-.145

2014	.166	-.223	.008	.071	.210	-.102
2015	.125	-.170	-.052	.040	.198	-.132

Bron: HO cohortbestand 2006-2015 en VO 1-cijfer eindexamen vakkenbestanden 2006-2015

Tabel 31 Eindexamencijfers van de instromers in de lerarenopleiding met een VWO achtergrond

Inschrijvingsjaar	Pabo			Tweedegraads		
	Nederlands	Engels	Wiskunde	Nederlands	Engels	Wiskunde
2006	-.024	-.547	.086	.032	-.252	.081
2007	-.058	-.524	-.026	-.215	-.242	-.266
2008	-.035	-.494	-.059	-.112	-.301	-.147
2009	-.056	-.497	-.056	-.165	-.175	-.118
2010	-.082	-.428	-.208	-.254	-.193	-.269
2011	-.064	-.452	-.165	-.269	-.145	-.164
2012	-.030	-.381	-.158	-.184	-.220	-.273
2013	-.004	-.451	-.144	-.230	-.231	-.202
2014	.039	-.399	-.090	-.165	-.235	-.246
2015	.011	-.351	-.174	-.185	-.221	-.167

Bron: HO cohortbestand 2006-2015 en VO 1-cijfer eindexamen vakkenbestanden 2006-2015

2.2 Studieswitch en uitval uit de lerarenopleidingen

Switch en uitval uit de lerarenopleidingen: aantallen

Uit tabel 32 t/m 35 kunnen we zien dat het percentage studenten dat na het eerste jaar niet doorgaat met de pabo vanaf 2013 afneemt. In 2015 viel 13.3% uit het HO stelsel, en switchte 16.9% naar een andere opleiding. In totaal besloot 30% niet door te gaan met de pabo. Het jaar hiervoor lag dit percentage op 39.3% (20.9% uitval + 18.4% switch). In de tweedegraads lerarenopleidingen is het percentage studenten dat na hun eerste jaar niet doorgaat 50.3% in 2015 (22.1% uitval + 28.2% switch). In 2014 was dit nog 48.8% (23.4% + 25.4%). Het percentage uitvallers en switchers in de tweedegraads lerarenopleidingen ligt ook boven het totale HBO gemiddelde.

Tabel 32 Studieswitch na 1 jaar uit de lerarenopleidingen en het HBO in het totaal in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	93460	24952	6484	1334	3740	1447
2011	95065	23778	5819	1239	3830	1343
2012	93279	26057	5003	1320	3658	1506
2013	102009	26916	5274	1617	4228	1608
2014	101493	24112	5748	1293	4325	1473
2015	91608	22416	3739	759	3942	1547

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 33 Studieswitch na 1 jaar uit de lerarenopleidingen en het HBO als percentage

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	78,9%	21,1%	82,9%	17,1%	72,1%	27,9%
2011	80,0%	20,0%	82,4%	17,6%	74,0%	26,0%
2012	78,2%	21,8%	79,1%	20,9%	70,8%	29,2%
2013	79,1%	20,9%	76,5%	23,5%	72,4%	27,6%
2014	80,8%	19,2%	81,6%	18,4%	74,6%	25,4%
2015	80,3%	19,7%	83,1%	16,9%	71,8%	28,2%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 34 Studieuitval na 1 jaar uit de lerarenopleidingen en het HBO in het totaal in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Geen uitval	Uitval	Geen Uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	99176	19236	6362	1456	3948	1239
2011	97865	20978	5709	1349	3884	1289
2012	100149	19187	5196	1127	4113	1051
2013	106673	22252	5502	1389	4525	1311
2014	103723	21882	5568	1473	4440	1358
2015	95219	18805	3901	597	4278	1211

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 35 Studieuitval na 1 jaar uit de lerarenopleidingen en het HBO als percentage

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Geen uitval	Uitval	Geen Uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	83,8%	16,2%	81,4%	18,6%	76,1%	23,9%
2011	82,3%	17,7%	80,9%	19,1%	75,1%	24,9%
2012	83,9%	16,1%	82,2%	17,8%	79,6%	20,4%
2013	82,7%	17,3%	79,8%	20,2%	77,5%	22,5%
2014	82,6%	17,4%	79,1%	20,9%	76,6%	23,4%
2015	83,5%	16,5%	86,7%	13,3%	77,9%	22,1%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Switch en uitval uit de pabo: vooropleiding

Voor de pabo studenten kijken we ook dieper naar de achtergrond van de uitstromers. In tabellen 36 t/m 39 splitsen we voor de pabo de uitvallers en switchers op naar vooropleiding. Hierin kunnen we zien dat pabo studenten met een mbo vooropleiding vaker uitvallen dan pabo studenten met een havo of vwo achtergrond. We zien ook dat deze studenten minder vaak van opleiding switchen. In 2015 is het aandeel mbo'ers dat na het eerste jaar zich niet meer voor de pabo inschrijft fors gedaald. Terwijl er in 2014 nog 45.2% (27.8% uitval + 17.4% switch) niet doorging in het tweede jaar, is dit in 2015 gedaald naar 26.7% (12.5% uitval + 14.2% switch).

Tabel 36 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar vooropleiding in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HAVO		VWO		MBO	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	2194	553	381	125	1701	350
2011	2110	567	412	120	1511	286
2012	1921	549	373	120	1301	350
2013	1892	620	432	116	1357	485
2014	2015	552	407	112	1547	325
2015	1579	328	404	107	746	123

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 37 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar vooropleiding als percentage

Inschrijvingsjaar	HAVO		VWO		MBO	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	79.9%	20.1%	75.3%	24.7%	82.9%	17.1%
2011	78.8%	21.2%	77.4%	22.6%	84.1%	15.9%
2012	77.8%	22.2%	75.7%	24.3%	78.8%	21.2%
2013	75.3%	24.7%	78.8%	21.2%	73.7%	26.3%
2014	78.5%	21.5%	78.4%	21.6%	82.6%	17.4%
2015	82.8%	17.2%	79.1%	20.9%	85.8%	14.2%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 38 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar vooropleiding in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HAVO		VWO		MBO	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	2382	365	484	22	1544	507
2011	2323	354	511	21	1325	472
2012	2203	267	468	25	1246	405
2013	2209	303	533	15	1354	488
2014	2221	346	495	24	1351	521
2015	1693	214	496	15	760	109

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 39 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar vooropleiding als percentage

Inschrijvingsjaar	HAVO		VWO		MBO	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	86.7%	13.3%	95.7%	4.3%	75.3%	24.7%
2011	86.8%	13.2%	96.1%	3.9%	73.7%	26.3%
2012	89.2%	10.8%	94.9%	5.1%	75.5%	24.5%
2013	87.9%	12.1%	97.3%	2.7%	73.5%	26.5%
2014	86.5%	13.5%	95.4%	4.6%	72.2%	27.8%
2015	88.8%	11.2%	97.1%	2.9%	87.5%	12.5%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Switch en uitval uit de pabo: geslacht

Wanneer we studieuitval en studieswitch uit de pabo splitsen tussen mannen en vrouwen zoals in tabel 40 t/m 43, zien we dat mannen over het algemeen vaker hun studie na het eerste jaar niet doorzetten dan vrouwen. In 2015 besloot 43.9% (21.4% uitval + 22.5% switch) van de mannelijke pabo studenten na hun eerste studiejaar niet verder te gaan, ten opzichte van 25.5% (10.5% uitval + 15% switch) van de vrouwen. Ook zien we bij de vrouwelijke studenten een sterkere daling in het aantal studieverlaters dan bij de mannen, al laat ook het aantal mannelijke studieverlaters een daling zien van 2014 ten opzichte van 2015. 35.7% (18.4% uitval + 17.3% switch) voor vrouwen en 50.5% (28.9% uitval + 21.6% switch) voor mannen in 2014.

Tabel 40 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar geslacht in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Mannen		Vrouwen	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	1207	330	5277	1004
2011	1068	289	4751	950
2012	999	350	4004	970
2013	1126	425	4148	1192
2014	1327	365	4421	928
2015	890	258	2849	501

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 41 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar geslacht als percentage

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Mannen		Vrouwen	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	78.5%	21.5%	84.0%	16.0%
2011	78.7%	21.3%	83.3%	16.7%
2012	74.1%	25.9%	80.5%	19.5%
2013	72.6%	27.4%	77.7%	22.3%
2014	78.4%	21.6%	82.7%	17.3%
2015	77.5%	22.5%	85.0%	15.0%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 42 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar geslacht in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Mannen		Vrouwen	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	1153	384	5209	1072
2011	995	362	4714	987
2012	1028	321	4168	806
2013	1107	444	4395	945
2014	1203	489	4365	984
2015	902	246	2999	351

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 43 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar geslacht als percentage

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Mannen		Vrouwen	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	75.0%	25.0%	82.9%	17.1%
2011	73.3%	26.7%	82.7%	17.3%
2012	76.2%	23.8%	83.8%	16.2%
2013	71.4%	28.6%	82.3%	17.7%
2014	71.1%	28.9%	81.6%	18.4%
2015	78.6%	21.4%	89.5%	10.5%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Switch en uitval uit de pabo: etniciteit

Ten slotte splitsen we de uitvallers nog uit naar etniciteit. We berekenen het percentage studenten dat uitvalt apart voor niet-westerse allochtonen en groeperen autochtonen samen met westerse allochtonen. De resultaten hiervan staan in tabel 44 t/m 47. Hierin zien we dat het percentage studenten met een niet-westerse etniciteit dat uitvalt het laatste jaar fors is gedaald. Besloot in 2014 nog 61.9% (32.9% switch + 29% uitval) niet aan het tweede jaar van de pabo te beginnen, in 2015 is dit gedaald tot 42.3% (15.4% switch + 26.9% uitval). Wel ligt het aantal studenten met een niet-westerse etniciteit die uitvallen nog steeds een stuk hoger dan het aantal autochtone of westerse allochtone studenten die uitvallen.

Tabel 44 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar etniciteit in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Niet-westerse allochtonen		Autochtonen en westerse allochtonen	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	454	189	6030	1145
2011	427	162	5391	1077
2012	383	192	4620	1128
2013	410	245	4864	1372
2014	433	212	5315	1081
2015	166	61	3573	698

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 45 Studieswitch na 1 jaar uit de pabo naar etniciteit als percentage

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Niet-westerse allochtonen		Autochtonen en westerse allochtonen	
	Geen switch	Switch	Geen switch	Switch
2010	70,6%	29,4%	84,0%	16,0%
2011	72,5%	27,5%	83,3%	16,7%
2012	66,6%	33,4%	80,4%	19,6%
2013	62,6%	37,4%	78,0%	22,0%
2014	67,1%	32,9%	83,1%	16,9%
2015	73,1%	26,9%	83,7%	16,3%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 46 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar etniciteit in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Niet-westerse allochtonen		Autochtonen en westerse allochtonen	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	455	188	5907	1268
2011	418	171	5291	1177
2012	403	172	4793	955
2013	436	219	5066	1170
2014	458	187	5110	1286
2015	192	35	3709	562

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 47 Studieuitval na 1 jaar uit de pabo naar etniciteit als percentage

Inschrijvingsjaar	Pabo			
	Niet-westerse allochtonen		Autochtonen en westerse allochtonen	
	Geen uitval	Uitval	Geen uitval	Uitval
2010	70,8%	29,2%	82,3%	17,7%
2011	71,0%	29,0%	81,8%	18,2%
2012	70,1%	29,9%	83,4%	16,6%
2013	66,6%	33,4%	81,2%	18,8%
2014	71,0%	29,0%	79,9%	20,1%
2015	84,6%	15,4%	86,8%	13,2%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

2.3 Diplomarendement binnen de lerarenopleidingen

In tabel 48 en 49 kijken we naar het diplomarendement binnen de lerarenopleidingen. Studenten die zich na het eerste jaar hebben her-ingeschreven bij dezelfde opleiding en hun diploma halen binnen de nominale studieperiode plus 1 jaar worden hierin geclassificeerd als diploma behaald. Studenten die er langer over doen zijn geclassificeerd als diploma niet behaald. We kijken hierbij naar de inschrijvers in de periode 2006-2010, aangezien studenten die zich in 2011 hebben ingeschreven nog niet lang genoeg aan hun studie bezig zijn om definitief te kunnen zeggen of ze hun diploma binnen 5 jaar (HBO nominaal + 1 jaar) hebben behaald.

Tabel 49 laat zien dat het diplomarendement van de pabo boven het HBO gemiddelde ligt (65% ten opzichte van 60.4% voor de inschrijvers van 2010), terwijl de tweedegraads lerarenopleidingen juist zwak scoren (35%). Als we over de gehele periode kijken, zien we een dalende trend bij zowel de lerarenopleidingen als bij het HBO in totaal. Waar de pabo (tweedegraads ; overige hbo) inschrijvers van 2006 nog in 69.4% (38.6%; 65.2%) van de gevallen hun diploma binnen 5 jaar behaalden, is dit percentage over de gehele periode gedaald tot 65% (35%; 60.4%) in 2011.

Tabel 48 Diplomarendement lerarenopleidingen in absolute aantallen

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Diploma	Geen diploma	Diploma	Geen diploma	Diploma	Geen diploma
2006	41753	22277	3896	1717	876	1393
2007	43277	22959	3515	1642	915	1348
2008	43939	25671	3316	1616	837	1474
2009	44875	29367	3260	1672	809	1611
2010	45045	29592	3233	1738	793	1475

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Tabel 49 Diplomarendement lerarenopleidingen als percentage

Inschrijvingsjaar	HBO Totaal		PABO		Tweedegraads	
	Diploma	Geen diploma	Diploma	Geen diploma	Diploma	Geen diploma
2006	65,2%	34,8%	69,4%	30,6%	38,6%	61,4%
2007	65,3%	34,7%	68,2%	31,8%	40,4%	59,6%
2008	63,1%	36,9%	67,2%	32,8%	36,2%	63,8%
2009	60,4%	39,6%	66,1%	33,9%	33,4%	66,6%
2010	60,4%	39,6%	65,0%	35,0%	35,0%	65,0%

Bron: HO cohortbestand 2006-2015

Gebruikte literatuur:

- Onderwijsraad (2016). Een ander perspectief op professionele ruimte in het onderwijs. Den Haag: Onderwijsraad.
<https://www.onderwijsraad.nl/upload/documents/publicaties/volledig/Een-ander-perspectief-op-professionele-ruimte-in-het-onderwijs.pdf>
- Witteman-van Leenen, H., Bergen, C.T.A. van, & Dekker, B. (2014). Onderwijs werkt! Rapportage van een enquête onder onderwijspersoneel uit het po, vo, mbo en hbo. Meting 2014. Amsterdam: Regioplan.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/04/onderwijs-werkt>
- OECD (2016). School leadership for learning. Insights from TALIS 2013. Paris: OECD Publishing.
<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/8716031e.pdf?expires=1490629087&id=id&accname=ocid49027884&checksum=59F4098517E7D75E124B1E1254EB0ECE>